

„DE WEST.”

Veertiendaagsch Blad

gewijd aan de belangen van Nederlandsch West-Indië.

.... En bestaat er vooruitzicht, dat Holland eene provincie rijker zal worden door de droogmaking der Zuiderzee, men wende ook den blik westwaarts; ook daar is een parel aan de kroon van Nederland te veroveren door het herstel van de welvaart der Provincie Suriname.

(F. L. GEERLING, 1887.)

Prijs per jaar f 3.—

Prijs der Advertentiën: f 0.20 per regel.

Gunstige voorwaarden bij contract.

Bureau van Redactie en Administratie:

Villa „ANNIE”

Gevers Deynootweg — Scheveningen.

Onder Redactie van J. CH. BLOK, met medewerking van verschillende autoriteiten op koloniaal gebied.

Voor abonnementen, enz. richt men zich tot het Bureau van Redactie en Administratie, of o.a. tot de Boekhandelaren VAN STOCKUM & Co., Buitenhof; de firma COUVÉE, Lange Poten; GEBR. BELINFANTE, Wagenstraat, en de HAAGSCHE BOEK- EN UITGEVERS-MPLJ, Spuistraat, allen te 's-Gravenhage.

Dit blad wordt, behalve aan de geabonneerden, in ruime oplaag en per post toegezonden aan velen in Nederland en in West-Indië.

Bij dit nummer behoort een Bijvoegsel.

INHOUD: Bericht; — Handel en Nijverheid; — Nieuws uit de West; — Fransche déportés; — Uit het arme Curaçao; — De Mpij. „Suriname II”; — De goudvelden in Suriname; — Van het Binnenhof; enz.

BERICHT.

Thans reeds hebben wij van vele zijden — en van mannen ook, wier waardeering wij op zéér hoogen prijs stellen — betuigingen van warme sympathie ontvangen met het denkbeeld der oprichting van dit blad; met de wijze, waarop wij aanvankelijk onze taak meenden te moeten aanvatten tevens.

En van alle kanten bereiken ons aanvragen om abonnement, toezegging van steun. Zelfs uit het buitenland ontvingen wij zoodanige blijken van waardeering.

De ontvangst, die ons bescheiden, veertiendaagsch orgaan, aan West-Indië gewijd, bij velen toebest, viel verraste ons wezenlijk. En wij betuigen onzen hartelijken dank aan hen, die ons aanmoedigden en van hunne welwillende beoordeeling blijken gaven.

Wat „De West” wil, behoeven wij thans niet nader uiteen te zetten.

De eerstvolgende nummers zullen toonen, hoe 't ons ernst is, den inhoud van dit blad steeds meer te doen winnen aan volledigheid en aan afwisseling van stof.

Den eersten brief van onzen correspondent te Paramaribo zijn we wachtende; deze zal denkelijk in het nummer van 1 Januari 1899 kunnen worden opgenomen.

Vele en velerlei belangen van algemeenen aard kunnen in „De West” gaandeweg vinden een soort van bemiddelaar.

Bovendien. Ons blad verzamelt al wat er in de West-Indische Pers enz. voor merkwaardigs en wetenswaardigs over Suriname, Curaçao en onze verdere bezittingen van West-Indië wordt gevonden.

Wat de Nederlandsche couranten er — vaak vrij volledig — over geven, wordt verstrooid en vergeten.

„De West” houdt bijeen en geeft alzoo de jongste geschiedenis van onze West.

Dat is voor wie aan West-Indië aandacht wijden, een onmiskenbaar belang.

Wij weten zeer goed, dat dit blad nog lang niet bereikt heeft wat wij er ons zelve, aangaande den inhoud, in de toekomst van denken.

Edoch, wij zullen ons best doen en pogen, gaandeweg dat ideaal nabij te komen.

* * *

Zooals het „Dagblad” in zijn vriendelijke beoordeeling zei: de prijs van drie gulden per jaar is voor niemand een bezwaar om „De West” te steunen.

Wij zullen de vrijheid nemen om dezer dagen bijeen was. toe een present-exemplaar deden geworden en die zich nog als een abonnement opgaven, de quitantie van het eerste kwartaal, groed tot nu te doen aanbieden.

Wie van hen geen abonnement begeert, geve daarvan eenvoudig kennis door weigering der quitantie.

Maar wij hopen en vertrouwen, dat slechts weinigen zich door dit zéér geringe geldelijk offer zullen doen weerhouden om ons streven te steunen.

DE REDACTIE.

FEUILLETON.

Iets over de Vrouw in onze West.

I.

Toen ik op de Nationale Tentoonstelling: van Vrouwen-arbeid rond-doolde, vele malen, tot het geven van verslagen en kritieken, is het me telken-male opgevallen, hoe curieus de inzending was van de differente eilanden, die te zamen onze kolonie vormen in Zuid-Amerika. Mijn recensie over deze afdeeling was niet de kleinste der impressies, en nu een blad zich uitsluitend aan de belangen van Curaçao, Suriname, Bonaire, Saba en-zoo voort wijden gaat, kan ik niet na-laten 't mijne bij-te-dragen, waar het in 't algemeen de opheffing van menschen, patriotten, geldt, en hier speciaal iets over de vrouw in onze West te geven; 1°. omdat er een eigenaardige overeenkomst is tusschen het plan van dit blad en dat van de N. T. v. V. A., dat luidde: „teneinde, de belangstelling in die Koloniën aan te wakkeren” en ten 2°. omdat de vrouwen-emancipatie zulk een omvang neemt, dat een kolommetje, speciaal aan deze sexe gewijd, geen blad als dit schade zal doen, edoch het tegendeel.

Jonkheer L. C. van Panhuys schrijft in zijn schets, samen-gebracht voor bovengenoemde Tentoonstelling het volgende: De Surinaamsche vrouw (de negerin) is goedgehartig, doch lui van aard, zindelijk op zichzelf, doch volstrekt niet op heur huis, verzot op vermaak, sterk gehecht aan familie of vrienden, en dan alleen werkzaam, wanneer zij geld nodig heeft of behoefte gevoelt aan opschik. En al wie de Expositie in de Stadhouderslaan te 's-Gravenhage bezocht, heeft van deze figuur, van deze genre een teekenend type gezien in de breed-gestreeken-rokte kleurlinge, die boekskens, (leelijke), sigaren en zoetigheden verkocht.

Zoolang als ik deze emancipatie-gebouwen bezocht heb, zag ik de Surinaamsche nimmer in eenzelfde jupon, en toen ik haar eens vroeg

hoeveel ze er van wel had, noemde zij een getal, dat mij direkt een eed deed zweren, nooit een West-indische inlandsche te huwen.

Deze japonnen echter zijn in de meeste gevallen geschenke van daar vertoovende Europeesche moeders, die zoo een zwarte als min nemen, waarvoor deze zich gaarne laat exploiteeren, mits heur dienst als liefdedienst wordt aangezien, vergolden met japonnen van katoen en stof en zijde zelfs, of met snuisterijen, edoch nimmer met geld. . . .

Het zedelijkheids-gevoel zit er relatief niet erg diep in, daar immers nog, ondanks het ijveren der Katholieke en andere leeraren, de meesten overgaan tot samen-lewing met een man, zonder zich te laten trouwen; maar hier-over staat zeer kenmerkend, dat de man, zich overtuigd hebbend van de komst van kinderen, in dat geval doorgaans een wettig huwelijk sluit. De vrouw, die bevallen moet, wordt door elk, en ook dus door zich-zelf, zeer ontzien. Heur wenschen zijn wet en na de geboorte voedt de moeder heur kind zelf, dat, na èven na-zijn-op-de-wereld-komen gewasschen te zijn, onder een genre scherm gelegd wordt, hetwelk bij ons dienst doet om een malsche runderhaas 's zomers tegen vliegen te beschermen. De Vrouw van de West zingt en danst graag, wat zeer goed overeen te brengen is met heur luxueusen aanleg en komt hierin veel overeen, zooals trouwens ook in nog andere hier niet genoemde zaken, met de boschnegerin, die, oorspronkelijk Afrikaansche, in-der-tijd de plantages ontvluchtend en zich in de dichte bosschen nestelend, weer, met de mannen, in staat van verwildering verviel. . . .

Deze vrouwen zijn zeer vlijtig en doen allen het werk om en in haar primitieve woning, terwijl als bewijs van vroegere beschaving gelden kan, dat ze breien kunnen. Zoo maken ze kniebanden en andere kleingheden van wol en met naalden, door absoluut-beschaafde idee slechts in haar gebracht, waarschijnlijk door overlevering op overlevering van ouder op ouder terug naar de slavinnen en slaven der ruwe planters van twee eeuwen her.

Krulloten.

De heeren Havelaar en Wigman zijn vertrokken naar het Saramacca-district. Laatstgenoemde, directeur van den cultuurtuin, zal waarschijnlijk een dag of veertien noodig hebben voor het onderzoek, waarmede hij door den Gouverneur belast is ter opsporing van de oorzaken van het ontstaan van krulloten, teneinde, zoo mogelijk, middelen aan de hand te doen om deze zoo gevreesde ziekte tegen te gaan.

Het vertrek van den heer Havelaar moet in verband staan met de veronderstelling, door sommigen geopperd, dat de monding der Saramaccarivier zoozeer zou zijn aangeslibd, dat daardoor de afwatering wordt belemmerd en tengevolge daarvan de sluizen der plantages minder lang zouden kunnen openstaan dan voor eene goede loozing gewenscht is. Dit zou, meenen enkelen, zelfs een der oorzaken kunnen zijn van de groote toename der krulloten in dat district.

Totdusver is echter nog geene zekerheid verkregen, dat de veronderstelling van de aanslibbing van de monding der rivier juist is en wordt zelfs aan de juistheid dezer veronderstelling getwijfeld.

Naar ons van ter zijde wordt medegedeeld, zegt „Onze West”, is uit het onderzoek, ingesteld aan de monding van de Saramacca-rivier gebleken, dat inderdaad aanslibbing plaats vindt en daardoor successievelijk ondiepte in het vaarwater ontstaat. Hebben wij het wel, dan is de aanslibbing, die reeds sedert jaren schijnt te hebben plaats gehad, evenwel niet van dien aard, dat daardoor bepaald direct gevaar voor de loozing der plantages wordt opgeleverd.

Oogstvooruitzichten.

We kunnen het nu voor zeker houden, zegt „Onze West”, dat de groote droogte voorbij is en de kleine regentijd is aangevangen. Zware regen is nu nog wel niet gevallen, maar de laatste dagen is er een bewolkte lucht. De oogst van seizoen is dit jaar mooi, en zal den landbouw, naar het zich laat aanzien, zeer ten voordeele komen. De enkele voorafgaande buien hadden reeds een weldadigen invloed uitgeoefend.

In de districten *Cottica* en *Commeiwijne*, gedeeltelijk ook in het *Suriname*-district, zijn de rendementen van cacao naar omstandigheden zeer bevredigend en wordt, gelijk ook door vele planters was verwacht, veel van den grooten oogst, die jaarlijks van Mei tot Augustus plaats vindt, maar dit jaar zeer gering was, ingehaald. Tot einde September bedroeg de productie van cacao 8000 balen minder dan het jaar tevoren in dezelfde tijdsruimte. Men houdt zich verzekerd, dat zoo niet geheel, dan toch een groot deel van het verschil in het laatste kwartaal zal terecht komen. In elk geval zullen de finantieele uitkomsten verblijdend mogen genoemd worden, daar de cacaoprijzen dit jaar gemiddeld $\pm 33\%$ hooger zijn dan het jaar tevoren. Wij willen hopen, dat de prijzen niet meer zullen teruggaan dan toevallig dezer dagen gebleken is. Nog een week geleden werd 86½ ct. per kilogram betaald.

Ook voor de koffie, inzonderheid *Liberia*, kwamen de regenbuien bijzonder te pas. Over het algemeen was men niet tevreden over den toestand van de koffieplanting. Op enkele uitzonderingen na, stonden de boomen geel en flets. De overvloed van bessen, die aan de boomen zaten, scheen bij gemis aan regen zulks mede te bevorderen, en de bessen zelf ontwikkelden zich en rijpten niet naar wensch. Nu wordt eene verandering ten goede verwacht van de massa koffie, die nog ingezameld moet worden. De prijzen zijn evenwel bedroevend laag, zóó laag, dat tot dusverre de kosten van inzamelen en bereiding nauwelijks gedekt konden worden. Voor *Surinaamsche* of *Arabische* koffie kan evenwel nog prijs worden gemaakt. Het is echter opmerkelijk, dat in de geheele kolonie gedurende dit jaar bitter weinig van deze soort is verkregen.

Op de suikerplantages heeft de weergesteldheid der laatste maanden een gunstigen invloed gehad wat betreft het te velde staand riet. De maling is nog in vollen gang, zoodat omtrent de resultaten van de loopende campagne niets definitiefs kan worden vermeld.

Met betrekking tot de goudindustrie kunnen wij er nog bijvoegen, dat de vooruitzichten niet ongunstig staan. De „*Mindrineti Gold Mining Co.*” heeft thans hare hydraulische plant geheel in orde gebracht en wacht slechts op de regens om de kreeken te kunnen exploiteeren. Ook op andere placers heeft men de noodige maatregelen getroffen, om van de verandering der weersgesteldheid nog zooveel mogelijk dit jaar te profiteeren.

NIEUWS UIT DE WEST.

Paramaribo, 19 Nov.

„*Suriname.*”

In eene op 14 November gehouden vergadering der Koloniale Staten is mededeeling gedaan van een ingekomen bericht van den Gouverneur, waarin Z. Exc. te kennen geeft dat de ontwerp-verordening betreffende de maatschappij „*Suriname*”, waarbij die maatschappij concessie tot tramweg-aanleg en ontginning van delfstoffen verleend wordt, aangenomen is en afgekondigd wordt zoodat zij door de Koloniale Staten gewijzigd was gevoteerd.

* * *

Goud.

De heer Grinwis Plaat, van de Maatschappij „*Suriname*”, is den 9ⁿ in gezelschap van den geoloog van de Goudplacer maatschappij „*Guijana*”, naar het terrein nabij Bergendal vertrokken, met het oog op de veranderde richting van de tramweg-opname. Sedert gebleken was, dat het zeer heuvelachtig terrein, hetwelk zich na Bergendal in een rechte lijn naar de Lawa uitstrekt, geheel ongeschikt was voor den aanleg van een tramweg, is de route anders genomen. Zij loopt nu van Berlijn af veel westelijker, over de streek, waarop zich het *placer-de Jong*, dat van *A. Gros c. s.*, de „*Mindrineti Gold Mining Cie*” en de maatschappij „*Guijana*” bevinden. In deze richting doorgaande zal men trachten geschikt terrein voor de tram-

weg-opname te vinden tot de Sarakreek, van waaruit men reeds sedert eenigen tijd is aangevangen met tramweg-opname in de richting naar de Lawa.

Door den aanleg van een tramweg dwars door de Mindrinetiestreek zou inderdaad de goudindustrie in niet geringe mate gebaat zijn, daar de vele zich daar bevindende voornamen placers dan verbeterde communicatie met Paramaribo zouden verkrijgen.

* * *

Ertsen.

De heer Engelen, geoloog van de „*Guyana Goudplacer Maatschappij*”, is naar het placer vertrokken.

Alhier is door de Maatschappij een laboratorium opgericht voor het onderzoek van ertsen harer onderneming.

* * *

De maatschappij „*Guyana*” heeft een railweg aangelegd, leidende van den waterkant aan de Mindrinetiekreek naar het ongeveer ander half uur binnenwaarts gelegen placer. Dit is een enorme vergemakkelijking voor het vervoer van goederen, hetwelk anders dikwijls met niet geringe moeilijkheden gepaard gaat.

* * *

Uitsluiting van vreemdelingen.

Het bekende blad „*Onze West*” wijst op het schrijven van den heer Ali Cohen over de ontworpen mijnwet. Zooals men weet, komt de heer Ali Cohen vooral op tegen het generaliseeren van de Mijnwet en tegen het uitsluiten van vreemdelingen uit het bestuur van mijnbouwondernemingen, hetgeen, volgens hem, in strijd was met het streven om den bloei van den mijnbouw te bevorderen en te ontwikkelen. Immers, het is van het grootste belang, het buitenlandsch kapitaal toe te laten en in dit opzicht vrijheid van beweging te geven. En vrees voor internationale verwickelingen behoefde niet te bestaan, evenmin als die, dat de vreemde financiers te veel macht in handen zouden krijgen. In het monopolie van Nederlanders kon de heer A. C. onmogelijk een staatsvoordeel zien. Daarom kwam hij in verzet tegen het nationaal maken van deze ondernemingen.

Wat tegen de Indische mijnwet wordt ingebracht, klemt in nog hoogere mate tegen de voorgestelde wijziging van art. 4 der goudverordening, waarbij ook de Surinaamsche goudvelden voortaan feitelijk voor de vreemdelingen worden gesloten; terwijl de ontwikkeling der goud-industrie, meer dan de Indische, van de hulp en medewerking van buitenlanders afhankelijk is.

Begrijpelijk is 't dan ook, dat het ontwerp algemeen ontstemming wekt, en men niet gelooft, dat de Koloniale Staten hunne goedkeuring eraan zullen hechten.

* * *

Saza.

Sedert eenigen tijd is in de kolonie teruggekeerd Louisa Yda, in Nederland meer bekend onder den naam van Saza, die op de Tentoonstelling van Vrouwenarbeid te 's-Gravenhage in de afdeling West-Indië zeer de aandacht trok.

Het uur van uitspanning dezer vrouwen wordt vaak besteed aan het wrochten van kleiën potjes in elegante vormen en dito vaasjes, fijn bewerkt, gemaakt in artistieke lijntjes en met klassieke krommingen.

Deze vrouwen tatoeëren elkander, zooals ze in de weeke kalebas-schillen eveneens figuren insnijden, tot gebruik voor schaal en lepel.

Ze wiedt den grond en zamelt de vruchten bij-een in oogsttijden . . .

De met een kind gezegende vrouw draagt dit schepseltje in een doek op den rug en verricht dan, als bestond het wezentje niet achter haar, heur gewone bezigheden, tot zelfs het met de zware matta-tapi te verrichten rijst stampen.

Ze rooken pijpen, drinken tabaks-water en zijn, hoewel goedig van natuur, heel spoedig zeer driftig.

In het tevoren genoemde boekje vermeld de steller, dat, evenmin als in Enropa, hier vrouwen-kiesrecht bestaat, ja, dat zelfs de vrouwen niet

met de mannen eten mogen, hoewel (voegt hij er vergoelijkend aan toe) de vrouw heelemaal niet in de boschneger-maatschappij met minachting wordt behandeld, doch zij mag niet voor de tweede maal huwen, daar de beschermgeest van den overledene haar, dan allicht dooden zou.

De Indiaansche vrouw moet in heel prille jeugd reeds zwemmen leeren, terwijl de knellende omme-banden van wol, die ze reeds jong moeten dragen, haar kuitden den eigenaardigen vorm van voetjes geven.

Over het algemeen bestaat bij alle deze vrouwen de kleeding uit niet veel meer dan een of meer heupschortjes, terwijl ze, bij het zich tusschen de blanken begeven, soms den tooi overwerpen van een doek of vreemdsoortig jakje.

Eerder zou men zekere zelf, die roode verfstof lijkt, en, met olie vermengd, de huid beschermt tegen muskieten, als kleedingstuk kunnen beschouwen.

WIJNANDUS.

BIJVOEGSEL van „DE WEST” van Donderdag 15 December.

De goudvelden in Suriname.

Onder den titel „The Goldfields of Surinam”, is in Amerika een keurig, met zeer fraaie illustraties voorzien tijdschrift verschenen, welk feit wel een bewijs levert, dat onze West aldaar zoozêér de aandacht trekt, dat wij hier in Nederland er al zeer spoedig bij zullen moeten zijn, of de beste brokken zullen ons voor den neus zijn weggekaapt door vreemdelingen.

Eenige belangrijke en, zoover wij weten, in Nederland onbekende uittreksels, laten wij hieronder volgen:

DE GOUDVELDEN VAN SURINAME.

Gold, gold, gold, gold!

Bright and yellow, hard and cold,
Molten, gravend, hammered and rolled;

Heavy to get and light to hold,
Hoarded, bartered, bought, and sold;

Stolen, borrowed squandered, doled,
Spurned by the young and hugged by the old,
To the very verge of the churchyard mould
Price of many a crime untold.

Gold, gold, gold, gold!

Good or bad a thousand fold,
How widely its agencies vary:

To save, to ruin, to curse, to bless!

Now stamped with the image of Good Queen Bess,
And now with a Bloody Mary.

Hood.

De uitdrukking „El Dorado” hebben wij aan de Spanjaarden te danken: zoo noemden zij de geheele streek, gelegen tusschen de Orinoco en de Amazone en al het gebied omvattend van de drie Guyana's: Demerara, Suriname en Cayenne. De oorsprong van deze uitdrukking moet gezocht worden in de omstandigheid, dat er ergens in die streek eens een koning woonde, die de kostbare gewoonte had om zich iederen morgen met stofgoud in te zalven en te beschilderen en daarom vereerd werd met den bijnaam „De vergulde Koning” in het Spaansch „El Dorado”. El is het Nederlandsch lidwoord „de” en Dorado is het verleden deelwoord van dorare, dat vergulden beteekent. El Dorado is derhalve geen Indiaansch woord; trouwens, de meeste namen in deze streken zijn niet van Indiaanschen oorsprong, en dit feit schijnt de meening te versterken, dat de oude Spaansche zeevaarders, die het eerst deze streken bezochten, van de Indianen, die hun als gidsen dienden,

deze en dergelijke berichten vernamen en zoo in het vaste geloof kwamen, dat het land overvloedig goud bevatte.

Den „Vergulden Man” te vinden werd dan inderdaad het doel, waarnaar alle vroegere Spaansche conquistadores streefden; dit was het heilige vuur, dat hen bezielde en hen dreef naar onbegaanbare moerasstreken, onmetelijke wouden en bergen vol afgronden, waar men bij iederen stap als het ware zijn leven op het spel zette. Zoo mocht dan ook een dichter dier dagen, Oviedo, van hen getuigen, dat ze nimmer zich zooveel moeite zouden hebben getroost om in het Paradijs te komen.

* *

Verscheidene legenden zijn aan deze streken verbonden: sommige spreken van meren, welker beddingen bestonden uit massief goud en zandvlakten met eene blinkende goudlaag, andere gewagen van berghellingen van eveneens massief metaal, die reeds van verre den aanschouwer tegenschitterden met den oogverblindenden pracht van een zonsoudergang, en hem met een gevoel van extatische bewondering vervult.

Zoo vertelde men daar ook algemeen de geschiedenis van de tienduizend lama's, die de Andes overtrokken; elk dier was beladen met zooveel goud als de losprijs van een Inca bedroeg. De zending mislukte en deze onmetelijke schat werd in het hart der Guyana's verborgen bewaard.

De Spaansche ontdekkingsreizigers geloofden blijkbaar deze verhalen, want waarom zou dan anders Francisco Orellana, ridder van Trixillo, zulke pathetische verhalen hebben opgedischt omtrent de rijkdommen van het Amazone-bekken, toen hij met de overblijfselen van de expeditie van Gonzales, broeder van Francisco Pizarro, in Spanje terugkeerde?

De beschrijvingen, die zij gaven van krijgers in gouden wapenrusting, zijn gemakkelijk te verklaren, want de huidskleur der inboorlingen heeft zulk een mooie kopertint, dat die bij zekere lichtspelingen op goud gelijkt. Martinez, de eenige, die de Spaansche expeditie van 1558 overleefde, bevestigt niet alleen de berichten van Orellana, maar beweert zelf de gouden fabelstad Manoa te hebben bezocht: een stad van onvergelykelijken pracht en rijkdom, bewoond door een schoon en intelligent volk. Overal zag men goud, zeide hij. Latere expedities werden uitgezonden, maar de stad Manoa met haar porphyren en albaster paleis,

en haar vergulden koning op zijn ivoren troon met gouden treden; haar meer met een bodem van goud, haar oevers met goudzand, werd niet gevonden en zal wel nooit gevonden worden, tenzij ze verborgen ligt in de eene of andere vallei der Tumuc-Humacbergen, in het diepe achterland, waar in de toekomst de een af andere stoutmoedige prospector het wellicht wagen zal binnen te dringen.

Daar dit een zeer uitgestrekt gebied is, ten westen begrensd door de Orinoco, ten oosten door de Amazone, ten noorden door den Atlantischen Oceaan en ten zuiden door Brazilië, en in zijn binnenland totaal onbekend, is het niet onredelijk te onderstellen, dat het mysteriën verbergt, die nog op ontsluiting wachten. Overigens mag men aannemen, dat Orellana en zijne makkers vele fabelachtige verhalen hebben verzonnen om hunne expeditie eenigszins met een waardig aanzien te tooien en om daarachter de vele wreedheden te verbergen, waaraan zij zich, in hun waanzinnigen goouddorst, hebben schuldig gemaakt.

Een van die verzinsels was ook, dat ze met vrouwelijke krijgers hadden gevochten: die zagen er groot, schoon en frisch gebouwd uit en hadden lang zwart haar, dat ze in een vlecht om haar hoofd wonden. Haar kleeding bestond enkel uit een gordel en zij waren gewapend met pijl en boog. Meer dan twee eeuwen lang heeft men over het al of niet bestaan van deze vrouwelijke krijgers getwist, er aan geloofd en getwijfeld en kwam per slot van rekening tot de conclusie, dat een zekere monnik Gaspar, die als priester der Dominicaansche orde de expeditie van Orellana meemaakte en haar te boek gesteld heeft, zich aan een leugen had schuldig gemaakt.

Maar de verdedigers van den kroniekschrijver hebben trachten vol te houden, dat de Spanjaarden werkelijk geloofden met vrouwen te doen gehad te hebben, maar dat ze inderdaad mannen waren, doordat 't de gewoonte van de mannen in die geheimzinnige landen was om zich zoo met kleederen en sieraden op te tooien, dat ze op vrouwen geleken, terwijl de vrouwen zelve niets van versierselen wilden weten. Maar deze uitvlucht is niet al te aannemelijk, als men bedenkt, hoe Gaspar zelf vertelt, dat ze niets anders droegen dan een gordel. Aan het ontbloote bovenlijf hadden de Spanjaarden immers gemakkelijk kunnen zien wie zij vóór zich hadden, vrouwen of mannen. Natuurlijk is er nu geen verstandig mensch meer, die deze sprookjes voor waar houdt, maar dat de Guyana's, en zoo ook een groot deel van

Zuid-Amerika, rijk zijn aan goud en edelgesteenten, rijker misschien dan enig ander land ter wereld, daar mag men niet meer aan twifelen.

In 1887 leverde het Placer van de heeren I G. Van Hemert & Co., aan de Sarakeek, 26,400 dollars goud op, met 3,600 dollars exploitatiekosten. Op dit terrein werden nuggets gevonden in gewicht tusschen 40 en 111 oz. variërende.

Iedereen, die de goudzone van Suriname heeft bezocht, kan van de waarheid hiervan getuigenis afleggen en het vinden van een nugget in 1896 op eene concessie in het Brokopondodistrict, gelegen aan de Suriname-rivier, geschat op eene waarde van 4,000 dollars, is een mooi bewijs te meer, dat het land even rijk is aan stof- als aan klompgoud. Inderdaad, Suriname is rijk, rijker dan Californië, Colorado, of zelfs de in den jongsten tijd ontdekte goudafzettingen in Afrika of Alaska.

ADVERTENTIËN.

SURINAME.

Iemand van goeden huize, bekend met handel en industrie, denkt begin Januari voor enkele maanden naar Suriname te gaan, voor familiebezoek. Hij wenscht den tijd aldaar zich ten nutte te maken om belangen van anderen te vertegenwoordigen.

Brieven letters A. W. aan K. A. VAN DER WEIDE, agent van „Onze West,” Raadhuisstraat 3, Amsterdam.

Daar ik vernomen heb, dat zeep onder den naam „Wilhelmina-Zeep” naar Nederlandsch-Indië wordt geëxporteerd, maak ik hierbij bekend, dat ik den naam „Wilhelmina-Zeep” op den 12en October 1897 onder mijn naam in Nederlandsch-Indië heb laten registreeren uitsluitend voor het bekende fabrikaat van de H. H. L. DALTON & Co., Frankfort a/Main. Ik ben door genoemde heeren gemachtigd tegen elken importeur, die onder dien naam een dergelijk fabrikaat naar Nederlandsch-Indië uitvoert, gerechtelijk op te treden.

N. JOACHIMSON,
Hamburg.

Kon. Nederlandsche Boek- en Kunsthandel.
van M. M. COUVÉE

Lange Poten 41. 's-Gravenhage.
TELEPHOON No. 290.

KERST-GESCHENKEN.

Xmas en New Year Cards,

Van het Binnenhof.

De politieke gebeurtenissen in het Westen in den loop dezes jaars hebben — zegt de minister van Koloniën in zijn antwoord op het afdeeling-verslag der Tweede Kamer over Hoofdstuk X der Staatsbegrooting — bewerkt, dat aan vermindering of opheffing van de garnizoenen in West-Indië niet gedacht kan worden. Reorganisatie van de beide bezettingen is den minister intusschen nader gebleken minder noodzakelijk te zijn geworden sedert de maatregelen, die worden genomen tot het brengen van verbetering in de aanvoering en het beheer der troepen doel getroffen hebben, en bovendien — althans in Suriname — alleen mogelijk, bijaldien aanzienlijke bedragen worden beschikbaar gesteld, deels voor de aanvulling van het korps politiedienaren, dat thans grootendeels uit de troepen der landmacht wordt gerecrueteerd,

deels ter voorziening in tal van civiele diensten (bijv. quarantainediensten en telefoonwezen) die thans worden waargenomen door het personeel der landmacht. Alleen de vraag of, en zoo ja, hoe verandering zou zijn te brengen in de artilleriebewapening en hare bediening in beide koloniën is nog op te lossen en te dier zake zal de minister nog nader overleg moeten plegen met de autoriteiten aldaar.

Het thans in Suriname dienende artillerie-personeel is in hoofdzaak belast met de zorg voor de bewapening van fort Nieuw-Amsterdam en bewijst overigens nuttige diensten bij het telefoonwezen.

THE BEVERIDGE AUTOMATISCHE KEUKEN BAIN-MARIE GEBREVETEERD IN ALLE LANDEN.

Met de Bain-Marie, kan men op zeer eenvoudige, doch gemakkelijke en aangename manier voor het eten zorgen.

Het is ontegenzeggelijk waar, en op wetenschappelijke gronden bewezen dat de spijzen, bereid in dit toestel, veel smakelijker en veel voedzamer zijn, dan die, bereid in welk ander toestel ook.

De spijzen hierin bereid, behouden geheel hunnen smaak, tevens alle voedende bestanddeelen, en kunnen onmogelijk aanbranden.

Het toestel neemt zeer weinig plaats in en geeft gelegenheid om ter zelfder tijd een, tot vier, verschillende spijzen te bereiden, in de boven elkander geplaatste afdeelingen of ketels.

De geur der verschillende spijzen kan zich niet vermengen.

Men kan uien in de eerste, kool in een tweede, vleesch in een derde, soep in een vierde bereiden, en de kooklucht van één dezer spijzen kan nimmer een andere afdeeling of spijs in het toestel bereiken.

De spijzen worden even goed in de bovenste, als in de onderste afdeeling gaar, in denzelfden tijd.

Het toestel kan op iedere stookplaats, hetzij fornuis, gas, petroleum, hout, enz., gebruikt worden.

Het vereischt alleen de noodige warmte om water te koken.

De wijze om er zich van te bedienen, is door de dames in een oogenblik opgemerkt en begrepen en wordt aan de meeste kookscholen aanschouwelijk voorgesteld.

J. VOORDENDAG
36—38, St. JORISWEG 36—38, DORDRECHT.

Administratie-Kantoor

CONRADKADE 38, DEN HAAG.

Directeuren: E. T'SAS en A. M. HARTHOORN.

Import, Export, sluit Levensverzekeringen en diverse Assuranties, verleent voorschotten, bezorgt passages, etc. etc.

Agenten te Batavia, Cheribon, Semarang, Soerabaja, Padang, Makassar, Singapore en West-Indië.

Saza deelde mede, dat zij van Holland, waar zij trouwens niet voor de eerste maal kwam, een zeer gunstigen indruk heeft medegenomen. Zij heeft het erg druk gehad in haar afdeling en aan bekijk heeft het haar niet ontbroken. Niet weinig voelt Saza zich vereerd door den minzamen groet, welke H. M. de Koningin zich heeft willen verwaardigen, haar te schenken. De Koningin, zegt Saza, is eene lieve innemende verschijning.

Heeft Saza's verschijning over het algemeen een goeden indruk gemaakt, zoo nu en dan ook moest zij niet zeer vleierende complimenten aanhooren. Sommige menschen, in den waan verkeerende, dat zij geen Hollandsch verstond, bleven vóór haar staan en maakten opmerkingen als: „Kijk, dat is Saza, een Indiaansche vorstin, die uit Suriname hier gekomen is. Wat is ze leelijk! Ze verstaat geen woord Hollandsch.”

„Soms hield Saza zich, alsof zij werkelijk geen Hollandsch verstond. Begonnen de op- en aanmerkingen haar echter te vervelen, dan verzocht zij de bezoekers naar buiten te gaan om daar hunne kritiek voort te zetten. Grappig was het dan veelal de gezichten te zien van de menschen, zoodra zij merkten, dat de „Indiaansche vorstin” hen wel degelijk had verstaan.”

* * *

Bezuinigingen.

Naar de „N. S. Ct.” verneemt, bestaat bij het bestuur het voornemen om met 1°. Januari a.s. groote bezuiniging te brengen in het departement der koloniale vaartuigen.

Men zegt, dat alles wat eenigszins overtollig is, zal worden afgeschaft, terwijl er zelfs bezuinigd zal worden in scheepsvolk.

Fransche déportés.

De Fransche bannelingen, die niet om hun leven geven in de „bagnos” van Cayenne, St. Laurent, St. Jean, etc.; die alles voor de vrijheid op het spel zetten, zijn ware „desperados”. Op St. Jean en St. Laurent moeten er tezamen een twee à drie mille zijn. Op al de strafetablissemten van af de rivier Maroni tot aan St. Jean zijn tezamen ± vijf mille! Alleen op St. Jean ontbreken op de sterkte der bewaking een dertig surveillanten. Maar al waren ze er alle, tegen het ontvluchten zou het niet veel baten, zoolang zij op St. Jean in betrekkelijke vrijheid rondloopen. Een wonder is het, dat zij niet nog meer wegloopen! En of het ligt aan slechte doorspeling van lucht in de gevangenissen of aan onreinheid daarbinnen, of wel aan slechte, onvoldoende voeding, of wellicht aan alle tezamen, een feit is het, dat zij er alle ellendig, bloedarmoedig uitzien. Voor geld komt men, zooals de geschiedenis leert, zelfs bij velen der hooggeplaatsten te Parijs terecht, laat staan bij het troepje, waaruit surveillanten worden gerecruteerd. Er zijn niet zelden onder hen, die tot tweehonderd francs bij zich hebben. Hoe zij er aan komen, weet men niet, maar het is zoo. En hoewel men het niet bewijzen kan dragen sommigen de overtuiging, dat tegen betaling van een 20 frs. een surveillant de oogen sluit en den betalenden delinquent laat drossen. Intusschen heeft niet alleen het district *Marowijne* maar ook *Albina* last van die heeren. Zij maken het er onveilig. Indertijd drongen twee hunner de woning van den geneesheer W. binnen. Die beiden moeten thans gevlucht zijn uit de gevangenis. Wel treurig, want zij zijn op de hoogte en leeren hunne kameraden den weg, zooals een hunner verklaarde, die in de laatste week van September *Albina* onveilig maakte en ook den geneesheer W. met een bezoek op diens erf vereerde — op aanwijzing van de twee bovenbedoelden — en daarna nog verschillende andere erven binnendrongen meenemend wat van zijn gading was. Dit laatste wellicht mede in de hoop, aangehouden en wegens diefstal veroordeeld te worden, want in gevangenissen vinden zij het heerlijk. Goede voeding en dan niet werken, dat is een heerlijk leven: dat zeggen zij zelf!

In Augustus en September kwamen zij bijtuintig- en dertigtallen uit Paramaribo. Het opsporen dier misdadigers in en om Paramaribo of waar ook *in het bosch* door politie- of militairepatrouilles geeft niets. Het is tijd en geld verspild. Die menschen praten te veel; ze trappen met hunne schoenen te hard; de vluchtelingen hooren hen aankomen en hebben gelegenheid te over, zich uit de voeten te maken. Dit hebben wij hier onderzonden, zegt „Onze West”. Om hen aan te houden, moet men bekwame jagers hebben; boschloopers, die zoo stil als katfen marcheeren, en daarvoor komen het allereerst de Indianen in aanmerking. Die houden hier ook de meesten aan. Als zij een spoor maar zien, dan zijn ze klaar, mits geen schoenen of zoo het spoor hebben vernietigd. Het Fransche consulaat te Paramaribo houdt de regeering te Parijs op de hoogte van wat men in onze West te lijden heeft van de vluchtelingen uit hun strafkolonie.

Uit het arme Curaçao.

De nieuwe belastingen.

Blijkens het Voorloopig Verslag van de Commissie van Rapporteurs over de ingediende ontwerpverordening, waarbij het reglement op den in-, door- en uitvoer van koopmanschappen voor het eiland Curaçao gewijzigd wordt, waren sommige leden in de afdelingen van gevoelen, dat de voorgestelde verhooging van patentrecht op sigaren en sigaretten geen bezwaar opleverde, omdat sigaren en sigaretten niet tot de noodzakelijke levensbehoeften behooren en een luttel vermeerdering van den prijs, als de voorgestelde, op den verbruiker geen invloed hebben zal. De verhooging van het patentrecht op sigaretten zou bovendien ten goede komen aan de sedert korten tijd in de kolonie herrezen industrie: de sigarettenfabricering.

Andere leden waren het hiermede niet eens; zij wezen er op, dat een groote hoeveelheid sigaretten uit Cuba in de kolonie wordt ingevoerd om weder naar de kust van Zuid-Amerika uitgevoerd te worden, en dat een vermeerdering van het invoerrecht dien handel zou kunnen benadeelen.

Op de sigarettenfabricering moest niet te veel gerekend worden, de in de kolonie vervaardigde sigaretten waren toch alleen goed voor inlandsch verbruik en zouden waarschijnlijk niet voor uitvoer in aanmerking komen, omdat zij ter zake der qualiteit niet met de sigaretten van Cuba konden concurreeren. Hiertegen werd aangevoerd, dat de voorgestelde vermeerdering van het recht op den invoer de kist van 1000 pakjes slechts met f 7 zou bezwaren en dat de winst, die de uitvoerder van dat artikel maakte, zoo hoog was, dat 0.7 cent op een pakje gerust kon verwaarloosd worden.

Wat de nieuwe industrie betreft, wees men er op dat de in Curaçao gefabriceerde sigaretten reeds in groote hoeveelheid naar Bonaire en Aruba en zelfs naar Columbia werden uitgevoerd, en dat de fabricering thans reeds aan vele menschen arbeid verschaft. Men dacht dus, dat deze nieuwe industrie eenige aanmoediging verdiende en zou daarom gaarne voor deze verordening stemmen.

Door een lid werd het voorstel gedaan om het bestuur in overweging te geven, alleen het recht op sigaren tot 5 pCt. te vermeederen en het invoerrecht op sigaretten niet te verhoogen, doch dit voorstel vond weinig bijval.

Gouverneur Barge zegt in zijn Memorie van Antwoord de meening van die leden geheel toegedaan te zijn, welke opmerkte, dat de verhooging van 0.7 cent per pakje sigaretten zoo gering was, dat daardoor voor den uitvoerhandel geen bezwaar kon ontstaan. De goede verwachting dier leden voor de in de kolonie ontloken nieuwe industrie deelt hij geheel. Aangenaam was het hem dan ook in het verslag te lezen, dat het denkbeeld om het invoerrecht op sigaren eenigszins, maar dat op sigaretten niet te verhoogen, weinig bijval vond.

Men heeft in de afdelingen geenerlei bezwaar

tegen de voorgestelde verordening, houdende wijziging in de organisatie van de politiemacht in de kolonie.

* *

Aan armoede ten prooi!

In de hoop nog de dreigende nieuwe belasting te weren, schetste de „*Vrijmoedige*” van 3 Nov. ll. aldus den toestand:

„Zeer terecht wordt het invoeren van nieuwe belastingen of het verhoogen van reeds bestaande, in de moeilijke tijdsomstandigheden, die Curaçao thans doorworstelt, vergeleken met het aderslaten van een lijder aan bloedarmoede.

Curaçao is ten prooi aan armoede!

De handel staat stil, niet alleen hier, maar ook in de omliggende republieken. De lage stand der koffieprijzen heeft hem van zijn hoofdartikel van uitvoer beroofd.

Verscheidene onzer Curaçaosche jongelieden, die goede betrekkingen, vooral in Venezuela, hadden, zijn reeds hier teruggekeerd en loopen werkeloos.

Vallen de regens, die gewoonlijk in de drie laatste maanden van het jaar onzen dorren grond besproeien, niet, dan zal er bijna zeker hongersnood in de buitendistricten zijn, waar de plantagehouders door de sterfte van het vee wegens gebrek aan voeder en drinkwater, groote verliezen lijden.

Onze scheepvaart is bijkans geheel op den achtergrond geraakt tengevolge van het bezoeken onzer haven van talrijke stoomschepen.

En het is in zulk een tijd, dat wij met angst aan de toekomst denken, dat het bestuur onze lasten wil verzwaren!

Wij vertrouwen dan ook, dat de heeren leden van den Kolonialen Raad, den erbarmelijken toestand der kolonie in aanmerking nemende, hun medewerking niet zullen verleen, om den ingezetenen van Curaçao meerdere lasten op te leggen dan die, welke reeds zoo zwaar op hen drukken.”

Hieruit blijkt dus wel, dat de jongste voorstelling der situatie, in Nederlandsche bladen gegeven, volstrekt niet overdreven was.

Sedert zijn de bewuste belastingen toch aangenomen, alhoewel, volgens *El Imparcial* van 11 Nov., die op rijtuigen hoogstens de onbeduidende som van 1500 gld. kon opbrengen, die wel grootendeels door de te maken kosten zal verslonden worden.

* *

Te weelderig!

Door ruim zestig der voornaamste ingezetenen en aanzienlijkste handelshuizen te Curaçao is vandaar een adres aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal gezonden, waarin de toestand der kolonie beklagenswaardig genoemd en de aandacht der Kamer daarop verzocht wordt. Na eene opsomming der oorzaken van dien jammerlijken toestand, wordt in het adres de meening uitgesproken, dat de huishouding der regeering veel te weelderig ingericht zou zijn, zoodat men, onze koloniale huishoudelijke begrooting nagaande, onderscheidene posten bemerkt, die gerust doorgehaald kunnen worden.”

De ondergeteekenden vermeenen — aldus leest men verder in het adres — dat voor doorhaling op onze begrooting voor het dienstjaar 1899 dienen in aanmerking te komen o.a. de posten, uitgetrokken voor een pakketschoener naar de bovenwindsche eilanden der kolonie en voor een pakkebarkje tusschen Curaçao, Bonaire en Aruba; want er varen toch genoeg andere schepen tusschen onze eilanden heen en weer, waarmee de correspondenties verzonden kunnen worden. Door genoemde posten te doen vervallen, zal men ongeveer f 7000 à f 8000 besparen.

Het onderwijzend personeel aan de openbare school is te talrijk. Op het oogenblik bevinden zich met verlof in Nederland vier onderwijzers en één onderwijzeres (hoofd der meisjesschool). Daar het onderwijs op de openbare school even geregeld wordt gegeven als toen zij hier fungeerden,

blijkt ten duidelijkste, dat die verlofgangers overbodig waren. Tezamen bedraagt hun verlofs-traktement pl. m. f 12.500 's jaars.

De ondergeteekenden vestigen uwe aandacht er op, dat het eiland Curaçao zijne uitgaven met zijne inkomsten dekt. Volgens de begroting voor het dienstjaar 1899, zou dit eiland zelfs een voordelig saldo van ruim f 53.000 hebben. Bonaire heeft een tekort van ongeveer f 13.000, en Aruba dekt zijne uitgaven. De drie bovenwindsche eilanden St. Martin N. G., St. Eustatius en Saba hebben — f 4000 voor onvoorziene uitgaven medegerekend, — een tekort van ruim f 88.000. De subsidie van het moederland strekt dus hoofdzakelijk voor de drie genoemde bovenwindsche eilanden. Eene administratieve of financiële scheiding van de twee groepen eilanden, die deze kolonie uitmaken, de bovenwindsche en de benedenwindsche, is dus zeer wenschelijk en billijk.

* *
* *

Het gaat niet aan, het eiland Curaçao meer en meer onder zware belastingen gebukt te doen gaan en den handel steeds meer te drukken door het verhoogen der lasten, om voort te kunnen gaan op de drie bovenwindsche eilanden, die gezamenlijk jaarlijks niet meer dan f 38.000 opbrengen, telken jare ruim f 88.000 te laten uitgeven boven hunne inkomsten.

De ondergeteekenden, overtuigd zijnde, dat zuinigheid in ons koloniaal huishouden het eenig doeltreffend middel is, om het gewenschte evenwicht tusschen de inkomsten en uitgaven der kolonie te verkrijgen, veroorloven zich eerbiedig aan de Staten-Generaal te verzoeken, het daarheen te willen leiden, dat die zuinigheid betracht en hier niet telkens de toevlucht genomen worde tot invoering van nieuwe belastingen of verhooging der reeds bestaande, hetgeen niet alléén onzen handel benadeelt en belemmert, maar den toestand van armoede, waaronder de massa der bevolking gebukt gaat, nog meer verergert.

De Maatschappij „Suriname”.

II.

Alvorens een overzicht te geven van den arbeid der exploratie-commissie, meenen wij met enkele woorden hare samenstelling te moeten schetsen.

In verband met het tweeledig doel der Vennootschap n.l. het traceeren van eene trambaan en het geologisch onderzoek van den bodem, werden zoowel technici op spoorweg- als op mijnbouwkundig gebied vereischt.

Met het oog op den arbeid in de tropen, werd groote waarde gehecht aan de hulp van ingenieurs, die reeds in Indië hunne sporen verdiend hadden, en niet alleen fysiek bewezen hadden, tegen arbeid tusschen de keerkringen bestand te zijn, doch tevens bekend waren met tropische wouden en geologische formatiën.

Een beroep op de hulp der Nederlandsche Regeering werd in deze exceptioneele omstandigheden gedaan.

De minister van Koloniën verleende zijn hoogwaardeerden steun, als erkenning van het groote nut, dat uit den arbeid der Vennootschap ten bate van Suriname kan voortvloeien, door eene uitnoodiging aan den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Oost-Indië om zoo mogelijk drie ingenieurs van den Indischen Staatsdienst, naar keuze van de Maatschappij „Suriname” ter beschikking van deze laatste te stellen. Het bestuur der Maatschappij was hierdoor in de gelegenheid eene commissie te vormen, wier leden aan de hoogst gestelde eischen zouden beantwoorden. Mocht de Maatschappij het reeds als een groot voorrecht beschouwen, dat de ingenieur 1ste kl. van den Waterstaat in Ned.-Indië, de heer D. H. Havelaar, thans tijdelijk chef van het Bouwdepartement in Suriname, genegen bevonden werd om als vertegenwoordiger te Paramaribo op te treden, zoo is zij bij de keuze van den leider der expeditie zeker niet minder naar wensch geslaagd. Als zoodanig trad n.m. op de ingenieur 1ste kl.

van den Waterstaat in Ned.-Indië de heer P. Th. L. Grinwis Plaat. Deze technicus, die niet alleen gedurende vele jaren werkzaam was bij de irrigatie op Java, heeft bovendien een belangrijk deel gehad in den tramwegbouw op Atjeh en in den aanleg van den spoorweg op Oost-Sumatra. Ten behoeve van den geologischen arbeid was het bestuur verplicht, van vreemde krachten gebruik te maken, omdat in het vaderland geen technici, toegerust met eene voldoende uitgebreide theoretische en praktische kennis op het gebied van goudexploratie en ontginning beschikbaar waren. Bij hare keuze meende de Maatschappij de voorlichting te moeten inroepen van een onzer eminente Nederlandsch-Indische mijnbouwkundigen, die door zijn arbeid reeds een Europeeschen naam verworven heeft; de verzochte medewerking werd welwillend verleend. Naast de beide technische afdelingen der exploratie-commissie werd aan haar eene derde sectie toegevoegd, die uitsluitend met den intendancedienst, tijdens de werkzaamheden in het binnenland, zou worden belast. Aan dezen tak van dienst werd de verzorging van de leden der commissie in het veld, het kappen van meetlijnen in het bosch, het gereed maken der kampementen, het proviandieren der tijdelijke magazijnen, enz. enz. opgedragen. Bij de samenstelling van het personeel der intendance stond speciale bekendheid met locale toestanden op den voorgrond; overeenkomstig deze overweging konden hiervoor slechts geboren West-Indiërs of personen, die gedurende geruimen tijd in de kolonie Suriname verblijf hadden gehouden, in aanmerking komen. Als chef dezer afdeling werd de heer Polak aangesteld: een persoon, die in zijne functie van Gouvernements-landmeter een groot deel van zijn leven in het binnenland van Suriname werkzaam was geweest en wiens bekendheid met het hinterland onzer kolonie slechts door weinigen wordt geëvenaard. Aan eene nauwgezette keuze van het personeel paarde zich eene niet minder voorbereide zorg voor de uitrusting der expeditie. Hoewel er grond was voor de veronderstelling, dat de verhalen omtrent den moordenden invloed van het klimaat in de bosschen van Nederlandsch Guyana, schromelijk overdreven waren, zoo onthief deze overweging het bestuur der Maatschappij niet van de verplichting om op hygiënisch gebied alle mogelijke voorzorgen te treffen, ter bestrijding der mogelijk nadeelige invloeden van het klimaat. De nieuwste vindingen op het gebied van vervoer en verpleging van zieken werden bij de uitrusting der expeditie in toepassing gebracht; zoowel reisfilters als reagenzien werden aan de leden verstrekt, teneinde hen gedurende het verblijf in het bosch het gebruik van gezuiverd en kiemvrij drinkwater te verzekeren. Aan de eischen, welke de voeding der commissieleden mocht stellen, werd groote zorg gewijd. Voor ligging en huisvesting in het bosch werden praktische inrichtingen als proef medegenomen; aan een in die kolonie geruimen tijd werkzaam geweest zijnd geneesheer werd de samenstelling van een speciaal voor het gebruik in het bosch bestemde apotheek opgedragen, enz. De ondervinding, verkregen bij de vele expedities, die in de laatste jaren in andere landen werden uitgerust, o. a. die van Stanley, De Brazza, Wissman, Hanssen, enz. vormden een leidraad bij de uitrusting der commissie, welke in Suriname hare taak moest volbrengen. In aanmerking werd genomen, dat het slagen der exploratie in hoofdzaak afhankelijk was van het weerstandsvermogen der leden van de commissie. De humaniteit niet alleen, doch ook het welbegrepen belang der vennootschap gebood om elke bezuiniging bij de uitrusting der expeditie te vermijden, in het geval, dat daardoor de gezondheid der leden kon bedreigd worden. Thans is ten volle gebleken, dat de uitrusting aan alle eischen voldoet; de daaraan bestede uitgaven zijn echter beneden de te voren gemaakte raming gebleven.

De voltallige commissie vertrok 15 December 1897 per stoomschip „Prins Frederik Hendrik” naar Paramaribo.

Deze commissie bestaat uit: een leider, ingenieur P. Th. L. Grinwis Plaat; een chef der opnamebrigade, ingenieur H. Ch. J. Strengnaerts; een tweede ingenieur, A. L. Snouck Hurgronje; een chef-geoloog, G. du Bois; een tweeden geoloog, C. Weimer; twee opzichters, G. Wind en J. Eykelen; twee assistent-geologen, J. Mestnik en A. Rehwagen.

Hieraan werd in Suriname toegevoegd: een chef der intendance Polak; een magazijnmeester, tevens boekhouder en verder ondergeschikt personeel voor de intendance.

Een huis is te Paramaribo gehuurd tot logies van de leden der commissie en tevens om te dienen als kantoor en magazijn. De arbeid in Suriname nam in het begin van dit jaar een aanvang. In een volgend nummer van deze courant hopen wij daarvan verdere bijzonderheden te kunnen schetsen.

FAMILIE-BERICHTEN.

ONDERTROUWD:

J. R. A. Gietijzer en F. Wezel, W. Sprekers en P. Hodge, J. J. Evenzwaard en H. F. Boschmans, E. de Barios en H. L. Klamer, T. H. W. Telting en J. M. Wentwort, J. M. Deira en C. M. Nagelboom.

BEVALLEN:

Johanna Benschop, echtge. van Jacques Cornelis Jacob Delprado, d., Elisabeth Cecilia Juliaans, echtge. van Isak Nassen, d., Petronella Johanna Elisabeth de Vries, echtge. van Joseph Julius Wijngaarde, d., Martha Maria Roseval, echtge. van John Julius Weltevreden, z., Esther Judith Fernandes, echtge. van Isak de Leon, d., Antonia Elisabeth Junkers, echtge. van George Pierre St. Maarten, d.

OVERLEDEN:

Joseph Wolf, 8 j. en 6 m., Willem Harkel, weduwnaar van Elisabeth Clasina Alburg, 70 j., Charlotta Maria Pestana, 73 j., Louise Pieters, 36 j., Dorothea Emelina Betten, echtge. van Christoffel Nicolaas Kraanstuijver, 52 j., Petrus Nicodemus Husband 2 m., Louis Jan Zinhagel, 36 j., Wilhelmina Christina Uliger, 23 j., Clementina Kamperveen, weduwe van Antoon Hendrik Willem Verschuur, 78 j., Frans Marius Kogeldans, 3 j. en 6 m., Daniel Lennex van Sprang, 2 j., Louisa Jacoba Epping, echtge. van Pierre Louis Demarchi, 50 j., Annette Veldman, 36 j., Arie Marius Suikerman, 23 j., Anton Julius Schoonhoven, 5 m. en 3 w. Jeanne Josephina Eduardina Durfort 1 m. en 3 w., Doris Theodoor Meijerhoven, 48 j., Lisette Deserf, 65 j., Joseph Castiliaan Guda, 55 j., Bertholina Molder, 41 j., Johannes Gerhardus Brandonk, echtg., van Christina Amelia Krauch, 69 j., Jacob Sijpenhof, 44 j., Nicolaas Bakboord, echtgt. van Cornelia Louisa Trouwe, 52 j., Magdalena van Dal, 49 j., John Samuel Defares, 1 j. en 4 m., Doris Petrus Souwerstein, 2 w., Julius Sluer, 30 j., Alexandrina Cornelia Wilhelmina Sluisdom, 2 m., Gerhardina Johanna Elisabeth Westhout, 10 j.

AMBTELIJKE TIJDINGEN.

Benoemd: tot Agent v. P. 3e kl., de tijdelijk Agent v. P. 3e kl. Kandhai.

Concessie verleend: tot ontginning van delfstoffen: J. A. Samson, R. A. Evert, J. Uitzicht en J. H. Williams, 200 H. A., Suriname t. O.

A. J. Loutoe en M. S. Levie & Co., 1000 H. A., Marowijne t. W.

J. F. D. Horst, 200 H. A., Suriname t. W.

Vergunning verleend: a. tot onderzoek naar balata: P. B. Heijdorn en echtgen. van J. J. P. Volkers, 62000 H. A. Suriname t. O.

b. tot bewerking van timmerhout, uitgezonderd boletrie:

L. J. Bijlhout, 400 H. A., Parakreek.

Buitenlandsch verlof: verleend, op verzoek, wegens ziekte, 1 jaar: A. Vervuurt, ambtenaar voor het toezicht op de personeele belasting enz.